

Energoefektivitātes jautājumu administrēšana

Publicēts: 21.08.2020.

Lielie uzņēmumi

Saskaņā ar Energoefektivitātes likuma 10. panta pirmo daļu lielais uzņēmums ir komersants:

pie kura nodarbināti vairāk nekā 249 darbinieki vai

kura pārskata gada apgrozījums pārsniedz 50 miljonus *euro* un gada bilance kopumā – 43 miljonus *euro*.

Šādam nosacījumam komersantam jāatbilst divus pārskata periodus pēc kārtas, un tikai tad tas tiek iekļauts lielo uzņēmumu sarakstā. Uzņēmums tiek izslēgts no lielo uzņēmumu saraksta, ja tas divos pārskata periodos pēc kārtas neatbilst lielā uzņēmuma nosacījumam.

Lielo uzņēmumu nosacījumam atbilstošos uzņēmumus ik gadu līdz 1. decembrim apkopo Centrālā statistikas pārvalde, izmantojot uzņēmuma pēdējā apstiprinātā pārskata perioda datus. Lielo uzņēmumu 2020. gada sarakstā, kas veidots, izmantojot 2018. un 2019. gada pārskata perioda datus, iekļauti 270 uzņēmumi, no tiem pirmo reizi sarakstā ir iekļauti 11 uzņēmumi.

[Lielo uzņēmumu saraksts \(2020\)](#)

Uzņēmumiem, kuri pirmo reizi iekļauti lielo uzņēmumu sarakstā, jāizpilda konkrēti pienākumi, kas izriet no likuma:

gada laikā pēc iekļaušanas sarakstā jāveic energoaudits vai jāievieš sertificēta energopārvaldības sistēma;

30 dienu laikā pēc energoaudita vai sertificētas energopārvaldības sistēmas vai vides pārvaldības sistēmas ar papildinājumu ieviešanas par to jāpaziņo Būvniecības valsts kontroles birojam (BVKB) un jānorāda [vismaz trīs](#) energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi ar vislielāko novērtēto enerģijas ietaupījumu vai ekonomisko atdevi, aizpildot formu saskaņā ar Ministru kabineta 2016. gada 11. oktobra noteikumu Nr. 668 "Energoefektivitātes monitoringa un piemērojamā energopārvaldības sistēmas standarta noteikumi" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 668) 5. pielikumu;

[5. pielikums. Paziņojums par energopārvaldības sistēmas, vides pārvaldības sistēmas ar papildinājumu ieviešanu vai energoaudita veikšanu.](#)

saskaņā ar MK noteikumu Nr. 668 2.pielikum katru gadu līdz 1. novembrim jāiesniedz ikgadējais pārskats par ieviestajiem energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem un to rezultātā sasniegtajiem enerģijas ietaupījumiem. (sīkāka informācija atrodama sadaļā "[Ikgadējais pārskats par ieviestajiem energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem](#)")

[2. pielikums. Ikgadējais pārskats par ieviestajiem energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem.](#)

(sīkāka informācija atrodama sadaļā "Ikgadējais pārskats par ieviestajiem energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem")

BVKB vērs uzmanību, ka Likuma 10. panta trešā daļa nosaka, ka energoauditu lielajos uzņēmumos ir tiesīgs veikt uzņēmumu energoauditors, ievērojot normatīvo aktu prasības. Gadījumā, ja 90 % vai vairāk no lielā uzņēmuma kopējā

enerģijas galapatēriņa tiek patērēti ēkās un minētais patēriņš nav saistīts ar ražošanas procesu nodrošināšanu, tad, saskaņā ar likuma 10. panta 4^l daļu, energoauditu ir tiesīgs veikt neatkarīgs eksperts ēku energoefektivitātes jomā atbilstoši normatīvajos aktos par ēku energoefektivitātes nodrošināšanu noteiktajām prasībām.

Akreditēti uzņēmumu energoauditori ir atrodami Latvijas Nacionālajā akreditācijas birojā tīmekļa vietnē www.latak.gov.lv, sadaļā “[Akreditētās institūcijas](#)”. Saraksts ar neatkarīgajiem ekspertiem ēku energoefektivitātes jomā, kuriem ir tiesības ir pieejams Būvniecības informācijas sistēmas tīmekļa vietnē www.bis.gov.lv, sadaļā [Reģistri](#).

BVKB atgādina, ka gadījumā, ja komersantam beidzas energoaudita pārskata, energopārvaldības sistēmas vai vides pārvaldības sistēmas ar papildinājumu sertificēšanas derīguma termiņš, un komersants atbilst lielā uzņēmuma statusam, tad tam ir atkārtoti jāveic uzņēmuma energoaudits vai jāpārsertificē energopārvaldības sistēma vai vides pārvaldības sistēma ar papildinājumu. Pēc atkārtotā energoaudita veikšanas vai pārsertificēšanas komersantam par to jāpaziņo BVKB, iesniedzot aizpildīto MK noteikumu Nr. 668 [5. pielikumu](#).

Lielie elektroenerģijas patērētāji

Būvniecības valsts kontroles birojs (BVKB) ir izveidojis 2020. gada lielo elektroenerģijas patērētāju sarakstu, kurā apkopoti komersanti, kuri saskaņā ar sadales sistēmas operatoru sniegtajiem datiem par elektroenerģijas patēriņu 2019. un 2020. gadā atbilst lielā elektroenerģijas patērētāja kritērijiem.

2020. gadā 1090 komersanti atbilda lielā elektroenerģijas patērētāju statusam. Ja komersantiem uz saraksta publicēšanas dienu ir veikts energoaudits, ieviesta sertificēta energopārvaldības sistēma vai vides pārvaldības sistēma ar papildinājumu, vai ir iesniegta apstiprinātā uzņēmuma elektroenerģijas patēriņa bilance, lielo elektroenerģijas patērētāju sarakstā ir atzīmēts ka Likuma prasības ir izpildītas (X).

 [Lielo elektroenerģijas patērētāju saraksts](#)

Lielajiem elektroenerģijas patērētājiem, kuri sarakstā ir iekļauti pirmo reizi, BVKB nosūtīs informatīvo vēstuli, kur detalizēti aprakstīs Likuma prasības un pienākumus.

Lielais elektroenerģijas patērētājs, saskaņā ar likuma 12. panta pirmo daļu ir komersants, kura ikgadējais elektroenerģijas patēriņš pārsniedz 500 MWh divos kalendāra gados pēc kārtas. Minētais lielā elektroenerģijas patērētāja noteikšanas kritērijs neattiecas uz:

sadales sistēmas operatoriem, kuriem ir licence elektroenerģijas sadalei un kuri ir iekļauti sadales sistēmas operatoru licenču sarakstā;

dzīvojamo namu pārvaldniekiem, kuri ir reģistrējušies Būvniecības informācijas sistēmas dzīvojamo māju pārvaldnieku reģistrā.

Informāciju par lietotāju elektroenerģijas patēriņa datiem katru gadu līdz 31. janvārim BVKB, saskaņā ar likuma 12. panta deviņo daļu, gatavo sistēmas operatori.

Lielā elektroenerģijas patērētāja statusu komersants iegūst ar brīdi, kad to iekļauj lielo elektroenerģijas patērētāju sarakstā saskaņā ar Energoefektivitātes likuma 12. panta trīspadsmito daļu.

Uzņēmumiem, kuri pirmo reizi iekļauti lielo elektroenerģijas patērētāju sarakstā, jāizpilda konkrēti pienākumi, kas izriet no likuma:

gada laikā pēc iekļaušanas sarakstā jāievieš sertificēta energopārvaldības sistēma vai jāveic energoaudits* līdz nākamā gada 30. novembrim;

30 dienu laikā pēc energoaudita vai sertificētas energopārvaldības sistēmas ieviešanas par to jāpaziņo BVKB un jānorāda vismaz trīs energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi ar vislielāko novērtēto enerģijas ietaupījumu vai ekonomisko atdevi, aizpildot formu saskaņā ar Ministru kabineta 2016. gada 11. oktobra noteikumu Nr. 668 "Energoefektivitātes monitoringa un piemērojamā energopārvaldības sistēmas standarta noteikumi" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 668) [5. pielikumu](#);

 [5. pielikums. Paziņojums par energopārvaldības sistēmas, vides pārvaldības sistēmas ar papildinājumu ieviešanu vai energoaudita veikšanu.](#)

saskaņā ar MK noteikumu Nr. 668 [2. pielikumu](#) katru gadu līdz 1. novembrim jāiesniedz ikgadējais pārskats par ieviestajiem energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem un to rezultātā sasniegtajiem enerģijas ietaupījumiem; (Sīkāka informācija atrodama sadaļā "[Ikgadējais pārskats par ieviestajiem energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem](#)")

 [2. pielikums. Ikgadējais pārskats par ieviestajiem energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem.](#)

*Lielajiem elektroenerģijas patērētājiem, ja tie nav lieli uzņēmumi, saskaņā ar likuma 11. pantu energoauditu ir tiesīgs veikt neatkarīgais eksperts ēku energoefektivitātes jomā vai uzņēmumu energoauditors.

Akreditēti uzņēmumu energoauditori ir atrodami Latvijas Nacionālajā akreditācijas birojā tīmekļa vietnē www.latak.gov.lv, sadaļā "[Akreditētās institūcijas](#)". Saraksts ar neatkarīgajiem ekspertiem ēku energoefektivitātes jomā, kuriem ir tiesības ir pieejams Būvniecības informācijas sistēmas tīmekļa vietnē www.bis.gov.lv, sadaļā [Reģistri](#).

Birojs atgādina, ka gadījumā, ja komersantam beidzas energoaudita pārskata, energopārvaldības sistēmas vai vides pārvaldības sistēmas ar papildinājumu sertificēšanas derīguma termiņš, un komersants atbilst lielā elektroenerģijas patērētāja statusam, tad tam ir atkārtoti jāveic uzņēmuma energoaudits vai jāpārsertificē energopārvaldības sistēma vai vides pārvaldības sistēma ar papildinājumu. Pēc atkārtotā energoaudita veikšanas vai pārsertificēšanas komersantam par to jāpaziņo BVKB, iesniedzot aizpildīto MK noteikumu Nr. 668 [5. pielikumu](#).

Elektroenerģijas patēriņa bilance

Gadījumos, kad lielais elektroenerģijas patērētājs elektroenerģiju nodod apakšlietotājiem, lielais elektroenerģijas patērētājs var apliecināt konkrētajam apakšlietotājam nodotās elektroenerģijas apjomu, iesniedzot BVKB energoauditora apstiprinātu elektroenerģijas patēriņa bilanci. Elektroenerģijas bilance BVKB iesniedzama pirms kārtējā gada 1.martam. Tajā norādāms elektroenerģijas patēriņa sadalījums, atbilstoši [formai](#). Lielā elektroenerģijas patērētāja bilanci var apstiprināt uzņēmumu energoauditors vai neatkarīgs eksperts ēku energoefektivitātes jomā.

Uzņēmumu energoauditoru un neatkarīgu ekspertu ēku energoefektivitātes jomā kompetence un atbildība

Kas ir lielais uzņēmums un lielais elektroenerģijas patērētājs?

UZŅĒMUMU IEDALĪJUMS ENERGOEFEKTIVĪTĀTES LIKUMĀ

LIELAIS UZŅĒMUMS* (LU)

> 249 darbinieki

vai

pārskata gada apgrozījums **> 50 milj. euro** un gada bilance kopumā **> 43 milj. euro**

* Energoefektivitātes likuma 10. panta pirmā daļa

LIELAIS ELEKTROENERGIJAS PATĒRĒTAJS (LEP)**

Ikgadējais elektroenerģijas pašpatēriņš **≥ 500 MWh** divus gadus pēc kārtas.

** Energoefektivitātes likuma 12. panta pirmā daļa

Uzņēmumu energoauditoru un neatkarīgu ekspertu ēku energoefektivitātes jomā kompetence un atbildība

UZŅĒMUMU ENERGOAUDITORA UN NEATKARĪGĀ EKSPERTA ĒKU ENERGOEFEKTIVĪTĀTES JOMĀ KOMPETENCE UN ATBILDĪBA

Uzņēmumu energoauditors

JURIDISKĀ PERSONA

Veic energoauditus gan lielajiem uzņēmumiem, gan lielajiem elektroenerģijas patērētājiem.

Pienākums uzņēmuma energoaudita veikšanā iesaistīt **attiecīgās nozares speciālistu** ar vismaz 3 gadu darba pieredzi šajā jomā.

Reģistrē energoaudita pārskatu Būvniecības informācijas sistēmas Uzņēmumu energoaudita pārskatu reģistrā.

KOMPETENCES:

- Izglītība inženierzinātņu nozarē;
- zināšanas uzņēmuma tehnoloģiskajos procesos;
- ēku energoauditu īstenošanas pieredze.

DARBĪBU REGULĒ:

- MK noteikumi Nr. 487 "Uzņēmumu energoaudita noteikumi"
- Valsts aģentūras "Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs" akreditācija.
- Civiltiesiskā apdrošināšana

Neatkarīgs eksperts ēku energoefektivitātes jomā

FIZISKA PERSONA

Veic energoauditus:

- mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (bez izņēmumiem);
- lielajiem uzņēmumiem, ja 90% vai vairāk no lielā uzņēmuma kopējā enerģijas galapatēriņa patērēti ēkās un minētais patēriņš nav saistīts ar ražošanas procesa nodrošināšanu.

Reģistrē energoaudita pārskatu Būvniecības informācijas sistēmas Uzņēmumu energoaudita pārskatu reģistrā

- nosaka ēkas vai tās daļas energoefektivitāti un izsniedz ēkas energosertifikātu.

KOMPETENCES:

- pirmā vai otrā līmeņa augstākā profesionālā vai akadēmiskā izglītība ēku norobežotājo konstrukciju siltumtehnikā, ēku inženiertehniskajās sistēmās (apkure, dzesēšana, ventilācija, gaisa kondicionēšana, ūdensapgāde, apgaismošana), būv klimatoloģijā un telpu mikroklimatā, energoefektivitātes novērtēšanā un aprēķinu metodēs;
- nav pienākuma** pārzināt uzņēmumu tehnoloģiskos procesus.

DARBĪBU REGULĒ:

- MK noteikumi Nr. 531 "Noteikumi par neatkarīgo ekspertu kompetences novērtēšanu un profesionālās darbības uzraudzību"
- Eksperta kompetences atbilstību normatīvajiem aktiem pārbauda (gadījumā ja papildus energoaudita pārskatam izsniegts ēkas energosertifikāts) biedrība "Latvijas Siltuma, gāzes un ūdens tehnoloģijas inženieru savienība" (LSGŪTIS).

[Uzņēmumu energoauditoru un neatkarīgu ekspertu ēku energoefektivitātes jomā kompetence un atbildība](#)

Uzņēmuma un ēkas energoaudits

Uzņēmuma energoaudits

Uzņēmuma energoaudita pamatā ir uzņēmuma **enerģijas bilance**.

Uzņēmuma energoauditā jāidentificē energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi, jābūt aprakstītiem šo pasākumu izdevumu un ieguvumu analīzes rezultātiem.

REGULĒJUMS:

- ➔ Atbilstoši uzņēmuma energoauditora iekšējām procedūrām.
- ➔ Rekomendējams veikt energoauditu pēc ISO standarta ISO 50002 (nav obligāti).

Ēkas energoaudits

Izvēloties neatkarīgu ekspertu energoaudita veikšanai, lielajam uzņēmumam jābūt pārliecinātam, ka 90% no komersanta kopējās patērētās enerģijas tiek patērēta **ēkā tikai** apkures, karstā ūdens sagatavošanas, mehāniskās ventilācijas, apgaismojuma un dzesēšanas nodrošināšanai.

Ja enerģija tiek patērēta arī citām vajadzībām un patēriņš **pārsniedz 10%** no kopējā lielā uzņēmuma enerģijas galapatēriņa, tad neatkarīgs eksperts ēku energoefektivitātes jomā **nav tiesīgs** veikt energoauditu.

REGULĒJUMS:

- ➔ Saskaņā ar 8.04.2021 MK noteikumiem Nr. 222 "Ēku energoefektivitātes aprēķina metodes un ēku energosertifikācijas noteikumi"

Uzņēmuma un ēkas energoaudits

Skaidrojošs video "[Kā pareizi organizēt energoauditu uzņēmumā](#)"

Ikgadējo pārskatu par ieviestajiem energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem atbilstoši Ministru kabineta 2016. gada 11. oktobra noteikumu Nr. 668 "Energoefektivitātes monitoringa un piemērojamā energopārvaldības sistēmas standarta noteikumi" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 668) 2. Pielikumam iesniedz:

Lielais uzņēmums un lielais elektroenerģijas patērētājs, kam ir veikts uzņēmumu energoaudits vai ieviesta energopārvaldības sistēma vai vides pārvaldības sistēma ar papildinājumu;

Valsts iestāde vai pašvaldība, kas ieviesusi energopārvaldības sistēmu;

Energoefektivitātes pienākuma shēmas atbildīga puse;

Valsts vai pašvaldības energoefektivitātes fonds;

 [2. pielikums. Ikgadējais pārskats par ieviestajiem energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem.](#)

Iestādes, kas ir atbildīgas par finansējuma piešķiršanu, uzskaita enerģijas ietaupījumu, aizpildot MK noteikumu Nr. 668 1. Pielikumu.

 [1. Pielikums. Enerģijas ietaupījumu pārskats par energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem, kas saņēmuši kādu no atbalsta veidiem.](#)

Aizpildītais 1. un 2. Pielikums ir jāiesniedz katru gadu līdz 1. novembrim, nosūtot uz e-pastu pasts@bvkb.gov.lv, [e-adresi](#) vai pa pastu uz adresi K. Valdemāra 157, Rīga, LV-1013.

! Gadījumā ja gada laikā nekādi energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi netika ieviesti, Birojam ir jāiesniedz tukšs pārskats.

Ja Jums ir kādi jautājumi par pārskatu aizpildīšanu, aicinām Jūs sazināties ar Energoresursu kontroles departamenta Energoefektivitātes kontroles nodaļu pa tālruni 67013355, 67103373.

! Vēršam uzmanību, ka ikgadējo pārskatu vairs nav iespējams iesniegt ENER sistēmā.

[Metodiskie norādījumi enerģijas ietaupījumu ziņošanai un aprēķināšanai](#)

Metodiskajos norādījumos enerģijas ietaupījumu ziņošanai un aprēķināšanai ir apkopota informācija, kā aizpildīt ikgadējos ziņojumus par ieviestajiem energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem, paziņojumus par uzņēmumu energoaudita veikšanu, sertificētās energopārvaldības sistēmas vai vides pārvaldības sistēmas ar papildinājumu ieviešanu. Papildus norādījumos Jūs varēsiet atrast piemērus, kā aprēķināt enerģijas ietaupījumus un kā veikt mērvienību pārrēķinu.

Saskaņā ar 2016. gada 11. oktobra noteikumu Nr. 668 "[Energoefektivitātes monitoringa un piemērojamā energopārvaldības sistēmas standarta noteikumi](#)" 5.1. apakšpunktam enerģijas ietaupījumu aprēķināšanai iespējams izmantot paredzamā ietaupījuma (*ex-ante*) metodi, ar kuru enerģijas ietaupījumu aprēķina, izmantojot enerģijas ietaupījumu kataloga datus.

Enerģijas ietaupījumu katalogs ir energoefektivitātes monitoringa sistēmas sastāvdaļa un tas ietver atsevišķus energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus ar sasniedzamajām enerģijas ietaupījuma standartvērtībām.

[Ekonomikas ministrijas izstrādātais enerģijas ietaupījumu katalogs](#)

Šajā sadaļā BVKB publicē uzņēmumu pieredzes stāstus, veicot dažādus energoefektivitāti uzlabojošus pasākumus. Aicinām komersantus dalīties savā pieredzē, sūtot informāciju birojam.

AS "Valmieras piens" ieviesto energoefektivitātes pasākumu pieredze

Valmieras piens – lielais elektroenerģijas patērētājs. Valmieras piens, nepārtraukti attīstoties, īpašu uzmanību velta vides un energoefektivitātes uzlabošanai. Uzņēmums 2018.gadā sertificēja vides pārvaldības sistēmu ar nepārtrauktu enerģijas patēriņa izvērtēšanas procesu, atbilstoši 26.06.2016. MK noteikumiem Nr.487 "Uzņēmumu energoaudita noteikumi" (ISO 14001+). Šī sistēma, kas pārvalda energoresursus, bija ieviesta jau daudz agrāk (no 2004.gada) un tajā iesaistīti visi darbinieki, kas ļauj samazināt resursu izmaksas.

Triju gadu atskaites periodā realizēti četri plānotie pasākumi – logu nomaina 135m², modernizēta piena pārstrādes iekārtu mazgāšana jogurta ražotnē, administrācijas korpusā (1500m²) pārbūvēts siltummezgls, optimizēta karstā ūdens sagatavošana vasaras mēnešos, atvienojot apkures sistēmu, tādējādi likvidējot siltumtrases zudumus. Ieguldītais naudas apjoms atmaksājas viena gada laikā, sasniegtais enerģijas ietaupījums 2% (plānoto piesardzības dēļ 1% vietā).

Arī 2021. gadā jau veikti elektroenerģijas ekonomēšanas pasākumi – trijās pankūku ražošanas līnijās nomainīti 6 elektrodzinēji pret mazākas jaudas dzinējiem ar frekvenču pārveidotājiem, 3 dzinēju nomaina plānota arī saldā krējuma dzesēšanas tvertnēm, iecerēta morāli un tehniski novecojušā tvaika katla nomaina pret jaunu tvaika katlu ar ekonomaizeru. Energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi katlu mājā ļauj uzturēt konkurētspējīgas siltumenerģijas pārdošanas cenas un sekmīgu dalību Eiropas Savienības Emisijas Tirdzniecības Sistēmā (ES ETS).

Elektrodzinējs pirms P 3 kW (6 gab.)

Elektrodzinējs pēc P 1,1 kW (6 gab.)

Valmieras piens piedalās dažādās ar energopārvaldību saistītās aktivitātēs un ir saņēmis ES atzinību par partnerību, piemēram, "Zaļā gaisma" un "Motoru izaicinājumi" programmās.

Uzņēmuma speciālisti sekmīgi sadarbojas inženiertehnisko jautājumu risināšanā ar vairākām organizācijām, piemēram, ar RTU Vides aizsardzības un siltuma sistēmas institūtu, sia "Ekodoma" un sia "Filter".

Par sasniegto uzņēmumā darbinieki tiek regulāri informēti (sapulču materiāli, prezentācijas, bukleti u.c.).

Šobrīd aktīvs ikmēneša darbs notiek pie līmeņatzīmju samazināšanas (elektroenerģijas un siltumenerģijas patēriņš pret pārstrādāto izejvielas daudzumu un saražoto produkcijas apjomu un kurināmā patēriņu pret saražoto siltuma daudzumu).

Energoefektivitātes pienākuma shēma

Energoefektivitātes pienākuma shēma (EPS) ir energoefektivitātes uzlabošanas pasākums. EPS izveidošanas mērķis ir sasniegt valsts obligāto enerģijas galapatēriņa ietaupījuma mērķi.

EPS valsts obligātā galapatēriņa ietaupījuma sasniegšanai tiek uzsākta 2017. gada 29. maijā un īstenota līdz 2030. gada 31. decembrim.

EPS atbildīgās puses

enerģijas mazumtirdzniecības komersanti (stāvoklis 2020.g.):

AJ POWER SIA

ALEXELA SIA

ELENGER SIA

ENEFIT SIA

ENERTY SIA

ESK ENERĢIJA SIA

FORTUM LATVIA SIA

IGNITIS LATVIJA SIA

IMLITEX LATVIJA SIA

INTER RAO LATVIA SIA

LATVENERGO AS

LATVIJAS DZELZCEĻŠ VALSTS AS

NORDIC POWER MANAGEMENT SIA

RTO ELEKTROTĪKLI SIA

SCENER SIA

SENERGO SIA

STARPTAUTISKĀ LIDOSTA "RĪGA" VALSTS AS

TET SIA

EPS atbildīgajām pusēm:

jāveic energoefektivitāti uzlabojoši pasākumi pie galalietotājiem

jāziņo atbildīgajai iestādei par iegūto enerģijas ietaupījumu (Likuma 6. pants)

vai

jāveic iemaksas valsts energoefektivitātes fondā

Par EPS atbildīgo pušu izvēles kritērijiem, pienākumiem un kārtību, kā tie veicami, skatīt normatīvajos aktos:

[Energoefektivitātes likums](#). 6.pants

Ministru kabineta noteikumi Nr. 226 "[Energoefektivitātes pienākuma shēmas noteikumi](#)"

Valsts iestādes un pašvaldības

Energo pārvaldības sistēmas ieviešanas mērķis ir efektīva resursu izmantošana un pārraudzība, kas palīdz uzlabot darbības efektivitāti un ietaupīt resursus, vienlaikus sekmējot ietekmes uz vidi mazināšanos.

[Energoefektivitātes likums](#) paredz energopārvaldības sistēmas ieviešanu Latvijas pašvaldībās un valsts iestādēs:

Republikas pilsētu pašvaldībām jāievieš sertificēta energopārvaldības sistēma, ko apliecina sertificēšanas institūcijas izsniegtais sertifikāts.

Novadu pašvaldībām, kuru teritorijas attīstības līmeņa indekss ir 0,5 vai lielāks un iedzīvotāju skaits ir 10 000 vai lielāks, ir obligāts pienākums ieviest energopārvaldības sistēmu, sertificēšanas izvēli atstājot savā pārziņā.

Valsts tiešās pārvaldes iestādēm, kuru īpašumā vai valdījumā ir ēkas ar 10 000 m² vai lielāku kopējo apkurināmo platību, ir obligāts pienākums ieviest energopārvaldības sistēmu, sertificēšanas izvēli atstājot savā pārziņā.

Ministru kabineta 2016. gada 11. oktobra noteikumu Nr. 668 "Energoefektivitātes monitoringa un piemērojamā energopārvaldības sistēmas standarta noteikumi" [4. pielikumā](#) ir norādīti dokumenti, kas iesniedzami Būvniecības valsts kontroles birojā. Savukārt, MK noteikumu Nr. 668 [3. pielikums](#) pašvaldībai vai valsts tiešās pārvaldes iestādei nosaka ziņošanas ietvaru.

 [Pašvaldības, kurās ir ieviestas energopārvaldības sistēmas \(saraksts\)](#)

Sistēmas operatoriem, kuriem ir tiesības un pienākums veikt elektroenerģijas sadali vai pārvadi, katru gadu līdz 31. janvārim jānodrošina Būvniecības valsts kontroles biroju ar datiem par tiem savai sistēmai pieslēgtajiem komersantiem, kuru elektroenerģijas patēriņš iepriekšējā gadā ir pārsniedzis 500 megavatstundas (MWh).

Dati iesniedzami saskaņā ar Ministru kabineta 2016. gada 11. oktobra noteikumu Nr. 668 "Energoefektivitātes monitoringa un piemērojamā energopārvaldības sistēmas standarta noteikumi" [6. pielikumu](#) un [6.1.pielikumu](#).

Būvniecības valsts kontroles birojs sistēmas operatora sniegto informāciju uzglabā, nodrošinot komerciālas informācijas aizsardzību.

Sistēmas operatoru pienākumus nosaka:

[Energoefektivitātes likuma](#) 12. panta 9. daļa.

Ministru kabineta 2016. gada 11. oktobra noteikumu Nr. 668 "[Energoefektivitātes monitoringa un piemērojamā energopārvaldības sistēmas standarta noteikumi](#)" 25. punkts.

Saskaņā ar 2016. gada 11. oktobra noteikumu Nr. 668 "[Energoefektivitātes monitoringa un piemērojamā energopārvaldības sistēmas standarta noteikumi](#)" 5.1. apakšpunktam enerģijas ietaupījumu aprēķināšanai iespējams izmantot paredzamā ietaupījuma (*ex-ante*) metodi, ar kuru enerģijas ietaupījumu aprēķina, izmantojot enerģijas ietaupījumu kataloga datus.

Enerģijas ietaupījumu katalogs ir energoefektivitātes monitoringa sistēmas sastāvdaļa un tas ietver atsevišķus energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus ar sasniedzamajām enerģijas ietaupījuma standartvērtībām.

[Ekonomikas ministrijas izstrādātais enerģijas ietaupījumu katalogs](#)

Saskaņā ar Direktīvas 2012/27/ES par energoefektivitāti 5. panta prasībām katra dalībvalsts nodrošina, lai, sākot ar 2014. gada 1. janvāri, katru gadu tiktu renovēti 3 % no centrālās valdības īpašumā esošo un izmantojamo ēku kopējās platības, kuras apsilda un/vai dzesē, lai izpildītu vismaz minimālās energoefektivitātes prasības. 3 % mērķi aprēķina, pamatojoties uz centrālās valdības īpašumā esošo un izmantoto ēku, kuru kopējā platība ir lielāka par 250 m², kas katra gada 1. janvārī neatbilst valsts minimālajām energoefektivitātes prasībām. Papildus 3% mērķa izpildē ir iespējams ieskaitīt jaunas valstij piederošas un centrālās valdības izmantotas ēkas, kas aizstājušas konkrētas divu iepriekšējo gadu laikā nojauktas valsts ēkas vai ēkas, kas vairs netiek izmantotas citu ēku intensīvāka izmantojuma dēļ.

Latvijā 3% mērķi nav iekļautas šādas ēku kategorijas (izņēmumi):

ēkas, ko oficiāli aizsargā kā daļu no klasificētas vides vai to īpašās arhitektūras un vēsturiskās vērtības dēļ, tiktāl, ciktāl konkrētu minimālo energoefektivitātes prasību izpilde nepieņemami izmainītu to raksturu vai izskatu;

ēkas, kuras ir bruņoto spēku vai centrālās valdības īpašumā un kalpo valsts aizsardzības mērķiem, izņemot bruņoto spēku un citu valsts aizsardzības iestāžu personālam paredzētas atsevišķas dzīvojamās telpas vai biroja ēkas;

ēkas, kas kalpo par kulta vietām un ko izmanto reliģiskām darbībām.

Dalībvalsts nosaka, ka energoefektivitātes pasākumos prioritāte ir tām centrālās valdības ēkām, kurām ir viszemākā energoefektivitāte, ja minēto pasākumu īstenošana ir rentabla un tehniski iespējama.

Saskaņā ar Direktīvas 2012/27/ES par energoefektivitāti 5. panta prasībām dalībvalstis līdz katra gada 9.jūlijam sagatavo un publisko to centrālās valdības apsildāmo un/vai dzesējamo ēku sarakstu, kuru kopējā izmantojamā platība ir lielāka par 250 m², izņemot ēkas, uz kurām attiecas izņēmums.

2020.gadā ir uzskaitītas 750 centrālās valdības ēkas ar kopējo platību 1 560 732 m². Renovāciju šajā periodā veica 26 ēkas ar kopējo platību 98 102 m² (kas veido ap 6% no kopējās platības). Līdz ar to 2020.gada 3% renovācijas mērķis ir izpildīts ar pārpalikumu. 2022.gadam 3% renovācijas izvirzītais mērķis ir 46 822 m² apmērā.

 [Valsts institūciju īpašumā, valdījumā un lietošanā esošās ēkas ar kopējo platību virs 250 m² uz 01.01.2021.](#)

saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/27/ES par energoefektivitāti 5. panta 5.punktu (sagatavota pēc valsts institūciju sniegtās informācijas).

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 9. jūlija noteikumu Nr. 383 "[Noteikumi par ēku energosertifikāciju](#)" 16. punktu Būvniecības valsts kontroles birojs reizi gadā līdz 1. martam publicē statistiski noteiktus energoefektivitātes rādītājus apkures patēriņam.

Vidējais īpatnējais patēriņš 2020.gadā

Daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas:

- Daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās – 124.21 kWh/ m² gadā

Biroja ēkas un izglītības iestādes:

- Biroja ēkās – 114.07 kWh/m² gadā
- Izglītības iestādēs – 147.73 kWh/m² gadā

Vidējais īpatnējais patēriņš 2019.gadā

Daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas:

- Daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās – 125,59 kWh/ m² gadā

Biroja ēkas un izglītības iestādes:

- Biroja ēkās – 114,57 kWh/m² gadā
- Izglītības iestādēs – 148,05 kWh/m² gadā

[Energoefektivitātes likums](#) paredz iespēju komersantus pārstāvošām organizācijām, komersantiem vai pašvaldībām noslēgt brīvprātīgu vienošanos ar valsti (Būvniecības valsts kontroles biroja personā) par energoefektivitātes uzlabošanu un energoefektivitātes pakalpojumu veicināšanu.

Vienošanās noslēgšana ir viens no pasākumiem valsts energoefektivitātes rīcības plānā obligātā enerģijas ietaupījuma mērķa sasniegšanai. Tās mērķis ir mērķis stimulēt energoefektivitātes paaugstināšanu atsevišķos uzņēmumos, komersantus pārstāvošas organizācijas uzņēmumos vai pašvaldībās un sasniegt vismaz 10 % enerģijas ietaupījumu.

Ministru kabineta 2016. gada 11. oktobra noteikumi Nr. 669 "[Kārtība, kādā noslēdz un pārrauga brīvprātīgu vienošanos par energoefektivitātes uzlabošanu](#)" nosaka Vienošanās noslēgšanas kārtību.

Lai varētu konstatēt enerģijas ietaupījumu, vienošanās dalībnieki ziņo par sasniegtajiem ietaupījumiem energoefektivitātes monitoringa sistēmas ietvaros, kura darbojas atbilstoši Ministru kabineta 2016. gada 11. oktobra noteikumu Nr. 668 "[Energoefektivitātes monitoringa un piemērojamā energopārvaldības sistēmas standarta noteikumi](#)" prasībām.

[Salaspils siltums](#) ir kļuvis par pirmo uzņēmumu, kas apņēmis papildus strādāt ar saviem galapatērētājiem, lai veicinātu enerģijas efektīvu izmantošanu un dotu savu ieguldījumu valsts energoefektivitātes mērķu sasniegšanā. Vienošanās ar uzņēmumu tika noslēgta 2017. gada 21. decembrī.

Noslēgto brīvprātīgo vienošanos par energoefektivitātes uzlabošanu reģistrs

Nr. p.k.
Vienošanās dalībnieka nosaukums
Vienošanās noslēgšanas datums
Vienošanās enerģijas ietaupījuma mērķis (MWh)
Informācijas par vienošanās ietvaros sniegtajiem enerģijas ietaupījumiem (MWh)
1.
SIA "Salaspils siltums"
21.12.2017. (līdz 2.12.2022.)
5530.2
2.
SIA "Jūrmalas siltums"
26.03.2018. (līdz 26.02.2023.)
12929.6
3.
Gulbenes novada pašvaldība
14.12.2020. (līdz 31.12.2030.)
2341

nodrošina energoefektivitātes monitoringu, uztur energoefektivitātes monitoringa sistēmu, kā arī uzskaita enerģijas ietaupījumu;

administrē energoefektivitātes pienākumu shēmu;

izstrādā un uztur enerģijas ietaupījumu katalogu;

uzrauga energopārvaldības sistēmas ieviešanas pienākuma izpildi valsts iestādēs un pašvaldībās;

slēdz brīvprātīgās vienošanās ar komersantus pārstāvošām organizācijām, komersantiem un pašvaldībām par energoefektivitātes uzlabošanu un pārrauga to izpildi;

uztur uzņēmumu energoauditu pārskatu reģistru un administrē iesniegtos pārskatus;

izstrādā un uztur energoefektivitātes pakalpojumu sniedzēju reģistru;

nodrošina lielo elektroenerģijas patērētāju un lielo uzņēmumu obligāto energoauditu un energopārvaldības pienākumu izpildes kontroli un ziņojumu par veiktajiem pasākumiem apkopošanu;

administrē energoefektivitātes nodevu;

nosaka vidējo energoefektivitātes rādītāju apkures patēriņam Latvijā;

sagatavo valsts ēku sarakstu.

Normatīvie akti:

[Energoefektivitātes likums](#)

Ministru kabineta 2017.gada 25.aprīļa noteikumi Nr.226 "[Energoefektivitātes pienākuma shēmas noteikumi](#)"

Ministru kabineta 2017.gada 25.aprīļa noteikumi Nr.221 "[Noteikumi par kārtību, kādā tiek veiktas iemaksas energoefektivitātes fondos, un to apmēru, kā arī energoefektivitātes fonda līdzekļu izmantošanu](#)"

Ministru kabineta 2017.gada 11.aprīļa noteikumi Nr.202 "[Noteikumi par energoefektivitātes nodevas apmēru un tās aprēķināšanas, piemērošanas, maksāšanas un kontroles kārtību](#)"

Ministru kabineta 2016.gada 11.oktobra noteikumi Nr.669 "[Kārtība, kādā noslēdz un pārrauga brīvprātīgu vienošanos par energoefektivitātes uzlabošanu](#)"

Ministru kabineta 2016.gada 11.oktobra noteikumi Nr.668 "[Energoefektivitātes monitoringa un piemērojamā energopārvaldības sistēmas standarta noteikumi](#)"

Ministru kabineta 2016.gada 26.jūlija noteikumi Nr.487 "[Uzņēmumu energoaudita noteikumi](#)"

Ministru kabineta 2013.gada 9.jūlija noteikumi Nr.383 "[Noteikumi par ēku energosertifikāciju](#)"

Ministru kabineta 2018. gada 21. augusta noteikumi Nr. 531 "[Noteikumi par neatkarīgu ekspertu kompetences novērtēšanu un profesionālās darbības uzraudzību ēku energoefektivitātes jomā](#)"

<https://www.bvkb.gov.lv/lv/energoefektivitates-jautajumu-administresana>